

Posudek bakalářské/diplomové práce

Název práce: *Role gramatiky v rozvoji komunikativní kompetence*

Jméno a příjmení autorky práce: *Alena Kohoutová Pavlásková*

St. program, st. obor: *M7503 – Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – německý jazyk a literatura, Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – výchova k občanství*

Vedoucí bakalářské práce: *doc. PhDr. Jana Ondráková, Ph.D.*

Oponent bakalářské práce: *PhDr. Petra Besedová, Ph.D.*

Hlavní kritéria hodnocení práce	hodnocení min. 1 bod, max. 10 bodů
1. Stanovení cíle práce, logická stavba a členění práce	7
2. Obsahová úroveň vypracování teoretické části	7
3. Obsahová úroveň vypracování praktické/didaktické části	7
4. Adekvátnost zvolených metod a způsob jejich užití	7
5. Formální úprava a náležitosti práce	8
6. Jazyková a terminologická úroveň	8
7. Práce s literaturou, citace, seznam literatury	7
8. Vlastní přínos studenta	8
9. Dosažení stanoveného cíle práce	8
10. Úroveň vypracování abstraktu	9
Body	76

Dílčí připomínky a náměty:

Diplomová práce studentky Aleny Kohoutové Pavláskové se zabývá zajímavým tématem role gramatiky v rozvoji komunikativní kompetence ve výuce německého jazyka. Jedná se o téma, které bylo diskutováno během celého 20. století a i v 21. století je středem zájmu didaktiky cizích jazyků. K práci mám několik poznámek a připomínek, které, jak doufám, studentka při obhajobě uvede na pravou míru.

Ad 1) Práce studentky Aleny Kohoutové Pavláskové vykazuje jasnou logiku výstavby. V úvodní části je načrtnuto téma práce, postrádám precizněji formulovaný cíl práce. Kapitola „Einleitung“ je poměrně krátká, obecná, postrádám odůvodnění, co vedlo k volbě tématu, proč zrovna role gramatiky. Z pohledu logické výstavby práce, práce odpovídá předpisům kladeným na závěrečné práce na KNJL PdF UHK.

Ad 2) Teoretická část práce zpracovává teoretické poznatky týkající se převážně kompetencí. Jednotlivé kapitoly jsou řazeny nelogicky bez jasných návazností a v mnohých případech dochází k nejasnostem. V kapitole 1 (Teilung der Kompetenzen) je podán obecný popis kompetencí. Autorce bych doporučila zabývat se danou problematikou z více úhlů pohledu. Např. věta „Auch kognitiver Stil und Motivationen spielen ...“ (s. 15) je vytržena z kontextu a bylo by nutné ji rozvést, jelikož jak kognitivní styl, tak i motivace úzce souvisejí s kompetencemi, které pak mají úzkou vazbu k výuce cizích jazyků. Nebo věta „Diese Kompetenz kann nämlich viel über einen Menschen verraten.“ (s. 21) je opět vytržena z kontextu, na základě čeho, nebo koho tak usuzujete, lze toto tvrzení dokázat? Lze v 21. století tvrdit, že „Die Schüler müssen lernen, wie sie mit den Lehrern sprechen sollen.“ Dále se domnívám, že nelze jednoznačně tvrdit, že KK (kommunikative Kompetenz) je tou nejdůležitější kompetencí (s. 21). Bylo by nutné tuto myšlenku rozvést. Podobně je tomu např. i s kapitolou 5 (s. 28), která není patřičně uvedena a působí tak vytrženě, bez logické vazby k tématu. Studentka by měla blíže osvětlit význam obrázku č. 2 na s. 39, není vůbec zřejmé, k čemu se vztahuje a jaký má význam pro práci. Věty typu „Ob die Grammatik auf die potentielle erste Stelle“ (s. 39) jsou zavádějící a nic říkající. Pokud bychom chtěli polemizovat, bude nutné bližší vysvětlení za použití pádných argumentů. Za poměrně diskutabilní považuji kapitolu 8 (s. 40), která by měla uzavírat teoretickou část. V této kapitole bych očekávala studentčino vlastní shrnutí získaných poznatků na základě studia odborné literatury s případnými vlastními komentáři. Tato kapitola však nabízí jakýsi souhrn toho, co jsme se dočetli v předchozích kapitolách.

Ad3) Druhá část práce se skládá z části praktické a části didaktické.

V části praktické se studentka pokouší o popis jakéhosi výzkumu. Za problematické považuji to, že není jasně vymezen cíl výzkumu. Dále studentka neustále zmiňuje jakousi hypotézu (s. 42, kap. 10.2), která však není v práci jasně formulována. Zde bych doporučila se seznámit se základními metodami pedagogického výzkumu, jak se správně formulují hypotézy, např. u Hendla a Remra (2017, s. 57). Pozor také na používání ne zrovna odborných termínů jako např. subjektive Gefühle (s. 42), an der idealen zweiten Stelle (s. 42) apod., které nepatří do odborného stylu. Na s. 43 je nutné vysvětlit obrat „Ein wichtiger Gesichtspunkt“ – není zcela zřejmé, k čemu se vztahuje. Kapitola 10.9 (Die Auswertung von Ergebnissen) by měla podávat výsledky výzkumu, což je velice zajímavé a jistě obohacující nejen pro učitele německého jazyka. Jelikož ale chybí podkapitola Diskuze, případně komentář ke zjištěným datům, působí tak celá kapitola 10.9 jako sled nic říkajících čísel. Zde bych autorce doporučila zjištěnou skutečnost patřičně okomentovat. S tím souvisí i kapitola 11 (Schlusswort), která by měla shrnout celou praktickou část s podáním vlastních závěrů. Opět se zde jedná pouze o výčet toho, co jsme si přečetli.

Zajímalo by mě, jakým způsobem studentka vyhodnocovala získaná data (jaký nástroj použila pro „statistické“ vyhodnocení). Zda došlo také k porovnávání např. mezi chlapci a děvčaty, mezi jednotlivými školami apod.

V části didaktické studentka představila zajímavé návrhy na aplikaci vybraných gramatických jevů do praxe, tj. do výuky německého jazyka na ZŠ. Aktivity jsou precizně popsány, doplněné vytvořeným materiálem. V této části práce, ke které nemám vážnějších připomínek, jelikož je z celé práce nejhodnotnější, by bylo pouze nutné více rozvést závěr (s. 86).

Praktická část práce vykazuje diametrální rozdíly, a to mezi částí praktickou (výzkumnou) a částí didaktickou, která prezentuje autorčiny návrhy implementace gramatických jevů do výuky NJ. Výzkumná část je víceméně podprůměrné úrovně, bez využití základní terminologie a postupů pedagogického výzkumu, i přesto zde spatřuji velký potenciál. Je nutné, aby autorka precizně stanovila cíl a hypotézy výzkumu a vlastní metodologie byla podepřena vědeckými teoriemi. Pro vyhodnocení testů lze použít základní znalosti MS Excel. Naopak druhou část praktické části hodnotím velice pozitivně. Návrhy hodin NJ s prvky procvičování gramatických jevů jsou kreativní, přinášejí do hodin NJ motivační faktor a jistě dokážou zaujmout nejen žáky ale i učitele NJ.

Ad 4) Adekvátnost zvolených metod je průměrného charakteru s velkými rozdíly mezi jednotlivými částmi práce (teoretická, praktická a didaktická), avšak v souladu s nároky kladených na diplomové práce na KNJL PdF UHK.

Ad 5) Formální úprava a náležitosti práce jsou zdařilé. Kapitoly jsou dle předpisů závěrečných prací KNJL PdF UHK. Text teoretické části práce je přehledný, prokládaný citacemi odborné literatury. Doporučila bych autorce lepší práci s grafy a tabulkami a jejich jasnější popis.

Ad 6) Jazyková a terminologická úroveň práce se řadí mezi práce dobré. V práci lze najít gramatické a syntaktické chyby drobného rázu (s. 22, 29, 37 atd.) a několik drobných překlepů, které však nikterak nesnižují kvalitu diplomové práce. Práce je psána odborným stylem s jasnými formulacemi. Studentka prokázala svoji schopnost vyjádřit se odborným stylem v německém jazyce.

Ad 7) Práci s odbornou literaturou považuji za spíše slabší. Studentka pracuje poměrně s malým množstvím sekundární literatury, v ní se však dobře orientuje. Studentce bych doporučila zaměřit se na citování primárních literárních zdrojů, a ne citovat citované (např. s. 26 – Neuner/Hunfeld – citováno z Janíkové). Dále bych chtěla upozornit, že ne všechny použité a citované zdroje v DP jsou uvedeny v Seznamu literatury, jako např. Weskamp (s. 25), Zeuner (s. 25), Heyd (s. 27), Hartmann, Wilfried (s. 32), Hess-Lüttich/Götze (s. 32), Schmidt (s. 33), Helbig (s. 33), Desselmann und Hellmich (s. 35), a další.

Ad 8) Vlastní přínos studentky vidím jednoznačně ve vlastní kreativní tvorbě v podobě konkrétních návrhů hodin NJ se začleněním gramatických jevů. Tímto lze pozvednou motivační faktor nejen u žáků, ale i učitelů NJ.

Ad 9) Domnívám se, že hlavní cíl práce byl splněn, i když to v práci není transparentně řečeno.

Ad 10) Úroveň vypracování abstraktu plně vyhovuje nárokům kladeným na abstrakt diplomových prací.

Otázky k diskusi:

- 1) Velice by mě zajímalo, co vedlo autorku k výběru tématu a jak si představuje vlastní aplikaci tohoto tématu v praxi, tj. v hodinách německého jazyka na základních.
- 2) V úvodu zmiňujete slova „Lernkompetenz“ a „Lernfähigkeit“, jaký je mezi nimi rozdíl?

- 3) Proč v celé DP používáte termín „Grammatik“, když na s. 19 tvrdíte, že dáváte přednost termínu „Morphologie“. Dokážete postihnout základní rozdíl mezi oběma termíny?
- 4) Kým jste se konkrétně nechala inspirovat pro vytvoření taxonomie chyb a jakou taxonomii ve výzkumu používáte? Z kapitoly 10.2 vyplývá, že operujete pouze se 4 typy chyb, v kapitole 10.5 již zmiňujete 7 typů chyb a v jejím závěru dokonce 5.
- 5) Vyjádřete se k připomínkám v oddílech Ad2 a Ad3.

Celkové posouzení práce a zdůvodnění výsledné známky:

Předkládaná diplomová práce studentky Aleny Kohoutové Pavláskové vykazuje průměrnou úroveň jak po stránce jazykové, tak i obsahové. Z práce je zřejmé, že autorka je tématem velice nadšená a má o něm své představy, které by bylo vhodné opřít o důkladnější průzkum, který bude veden správně metodologicky. Za velice přínosné považuji autorčiny vlastní pokusy o kreativní tvorbu implementovat konkrétní gramatické jevy v podobě didaktických her do výuky NJ na ZŠ, což je hlavním pozitivním faktorem celé diplomové práce a úroveň celé práce jednoznačně zvyšuje. Vybrané téma patří svým zařazením mezi neustále diskutující téma didaktiky cizích jazyků, a to především z pohledu motivace žáka ZŠ, což je letitý problém didaktiky cizích jazyků. Studentka svojí prací splnila požadavky, které jsou kladeny na diplomové práce na KNJL PdF UHK.

Posudek vypracovala:

PhDr. Petra Besedová, Ph.D.

V Hradci Králové dne 05. 01. 2021